

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi részére vonatkozó közlemények küldendők: fő-utca 186. szám.

Kiadó hivatal:
Nagy Ferenc könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek, hirdetések, hirdetés-díjak és reclamatiók küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulan a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébet tér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigyó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — **Hirdetési díjak:** Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyiltér”-ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással, vagy vidékre postán

egész évre . 6 frt —
fél „ . 3 frt —
negyed „ . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

A községi törvény.

III.

Azonban a nagy- és kis községek előjáróinak hatásköre igen szűkre van szabva, — mert a piaci, vásári, építészeti rendőrséget, a gazdák és cselédek közötti ügyeket csak a rendezett tanácsú városok előjárói kezelhetik és intézhetik, — következésképp, nagy községekben eme ügyekhez az előjárók nem szólhatnak.

A VI-ik fejezet szerint, nagy községben bíró, másodbíró, 4 tanácsos, pénztárnok, jegyzők, gyám s esetleg orvos, képezik az összes tanácsot. Hát ügyész, mérnök, levéltárnok tartása nem engedélyeztetik? — Vagy nem volt szükség precíze megnevezni az előjárókat, minőségek szerint, — vagy azt a szót legalább, általánosságban kellett volna kiterjeszteni, vagy végre, mint a rendezett tanácsú városoknál a hűgy megjegyeztetett, a ponthoz záradékul lett volna teendő: „a nevezettek kivül, a helyi viszonyok szerint, rendszeresített más tisztviselők is alkalmazhatók.”

Ennyi tisztviselővel ugyan a mi Békésmegyei nagy községeinket kormányozni nem lehet.

A 67-ik §. következetesen mondja, hogy a nagy községben, csak a bíró, jegyző, pénztárnok és közgyám huz fizetést. Bi-

zony pedig az orvos, ügyész, mérnök fizetés nélkül nem szolgál.

A községi képviselő száma is, igen csekélyre van, (nagy községekben 40-re) határozva. Vegyük a mi Békésmegyei községeinket, hol 10 oly nagy község található, melyek legkisebbje is 8,000 lakost számlál, — a legnagyobbika éppen 30,000 lelken felül. — Ezek némelyike, mint megváltkozott község, uri jogokat gyakorol, nagy kereskedelmi forgalma, nagy vásárjai vannak, vasuti állomással bir, a népvelés feletti ügyekre szorítottak, sőt külön követségi joggal van felruházva. Ezeknek valóban fontos házi, és átruházott ügyei lehetnek, s azokat oly gyenge tanácsossal s 40 képviselővel tartoznak intézni.

Módjában lenne ugyan e községeknek, magoknak szélesebb hatáskört teremteni, ha hogy t. i. a rendezett tanácsú városok sorába lépnének, — de ez a közlakosság mostani fejlettsége mellett alig remélhető, — miután ez az államadó felénél többet fizetőktől függ, kik ama kedvezményt megérteni aligha akarják, — annak elnyeréseért folyamodni, aligha fognak. Azonban maradnak magok, s az állam hátrányára azon kiskoru állapotban, melyben jelenleg tengődnek.

A virilis szavazat eszméje, mint a megyei, úgy most a községi törvényjavaslat

tárgyalásánál kemény próbát állott ki. Állított, hogy ez a polgároktól jogokat vont el.

Ha a szabadválasztás egyáltalában ki lenne zárva, akkor ez állítás helyt állna, — de a polgárok szabadságára lévén bízva a képviselő testület felét, választás útján betölteni, mindenki érvényesítheti választási jogát. — A községekre van bízva, több vagy kevesebb képviselőt választani, a szerint, a mint a szabadválasztás jogát, többre vagy kevesebbre becsülik, mit azok, utólag be is bizonyítanak.

Cáfolatul felhozott, hogy nem kell más országok példájára, hanem Magyarországon eddigi joggyakorlatára hivatkozni. — Hár állana is az, hogy a választás nálunk mindig, és szabályosan gyakoroltatott volna, de hisz a rendezés fogalma éppen azt fejezi ki, hogy a természettől öröklött jogok, a társadalom javára és érdekében szabályoztassanak. A községeknek általában nem az a feladatuk, hogy minden áron politikai érdekeknek hódoljanak; ezeknek érdeke inkább a gazdálkodáson alapszik, — s így, a mint valamely ipar vállalatnál, kinek több részvénye van, több szavazattal is bir, úgy méltó, hogy a községekben, kik legnagyobb terhet visznek, ott, hol az ő anyagi érdekeikről van szó, a tanácskozásból ki ne zárattassanak. Eme törvény által a szabadválasztás eszméje, de

TÁRCA.

Nézetek.

a folyók szabályozására s az árterületek ármentesítésére nézve ajánlott különböző módzatokról, s különösen azon elvekről, melyek szerint lesz végre hajtandó a Körös-Berettyó folyók szabályozása, s árterületeik biztosítása, — tekintettel a már kész építményekre.

Bodoky Lajostól.
(Folytatás.)

Valamely lefolyási keresztzelvényen, bizonyos időben keresztül ömlő víztömeg nagysága függ: a keresztzelvény területének,* s a víz közép folyási sebességének nagyságától; s egyenlő e két tényező szorzatával, p. o. ha valamely víztömeg másodpercenként 4 láb utat tesz, 100 négyszögláb területű keresztzelvényen, másodpercenként 400 köblábnyi víztömeg halad keresztül. Ugyanezen vízmennyiség ugyanannyi idő alatt keresztül folyhat 80 vagy 200 négyszögláb területű szelvényen is, ha másodpercenként, első esetben 5 láb, második esetben 2 láb utat tesz; minélfogva ugyanazon vízmennyiségnek levezetésére kisebb keresztzelvény mellett nagyobb folyási sebesség, nagyobb

*) Keresztzelvény területének nevezzük azon lapot, mely származik ha valamely test hossz tengelyére melőlegesen elmeteszetik. Folyóknál folyási keresztzelvény azon lap, mely származnék, ha a lefolyó víztömeg valamely pontnál folyási irányára merőlegesen ketté szeletnék.

keresztzelvény mellett, kisebb sebesség kívántatnak; mint ezt folyóknál naponta tapasztathatjuk.

Minden egy mederbe egyesített, s helyesen vezetett víztömeg képez magának oly keresztzelvénytel bíró medret, mely az év legtöbb részében előforduló vízállás mellett lefolyó tömeg befogadására szükséges, s azt bővíteni nem áll hatalmunkban, mert a keresztzelvény megnövelése folytán sebességéből veszített folyó víz, — a felsőbb helyekről hozott iszapját elejtve, — medrét ismét a régi méretekre állítaná vissza, miután pedig az iszap lerakódás legnagyobb mérvben a fenéken történik, — ezt folytonosan-felemelve — az eddigieknél magasabb vizeket okozna, sőt a feljebb eső folyó részt is egészen elrontaná.

Azonban a lefolyás gyorsítása mellett a meder képződést is nagyon elő segítjük, a lefolyó víztömeg másik tényezőjének a sebességnek növelése által. —

Hogy pedig helyesen megítélhessük, mit kell e végett tennünk, tudnunk kell, minő okok? minő befolyást gyakorolnak, a medrekben folyó víz közép sebességének módosítására. — Ennek kipuhatólására a mississippi folyónál s mellék vizeinél tettettek nagyszerű vízmérések. A 12 éven keresztül szakadatlanul folytatott vízmérések adat halmazából sikerült a folyómedrekben, s csatornáknál fo-

lyó víz mozgási törvényeit, egész szabadsággal levezetni, s oly mennyiségű képletek által előállítani, melyek a valósághoz, minden eddig használt képleteknél, sokkal közelebb állanak.

Ezen tapasztalatok szerint egyenletes sebességű, tehát egyenlő szélességgel, vízmélységgel, keresztzelvénytel s egyenlő esettel bíró folyó részen a folyó víz középsebességének nagysága függ: a keresztzelvénytel, a keresztzelvény kerületétől (meder fenéke, oldalai s vízfelszínének szélessége), s a víz felszínének viszonyos esetétől;*) és pedig igen csekély különbséggel egyenes viszonyban van a keresztzelvény második, a viszonyos esetnegyedik gyökével és fordított viszonyban a keresztzelvény kerületének második gyökével.**)

Igy a vízfolyási elmélet alapjával megbarátkozva, most már áttérhetünk a legelő jelzett szabályozási módok birálatára.

I. A légköri csapadékokból származott

*) Viszonyos eset = a folyási irány két különböző pontján a vízszin magasságai közt levő különbség elosztva a két pont egymástól távolával.

***) Ha a keresztzelvény = a; meder oldalak és fenék vonalának összes hossza = p; víz felszínének szélessége = W; viszonyos eset = s; — ezen mennyiségeknek a folyó középsebességével (v) összefüggése következő képlet által fejeztetik ki:

$$v \left(\left[0,0081 \frac{1,6}{(a + 1,4463)^{\frac{1}{2}}} + (216,945 \frac{a}{p+W})^{\frac{1}{2}} \right] - 0,09 \left[\frac{1,6}{(a + 1,4463)^{\frac{1}{2}}} \right]^{\frac{1}{2}} \right)^2$$

a legnagyobb terhet viselői érdeke is megmentetett. — Mert láttuk mi történik gyakorlatban. Valahányszor a községekben az alsóbb osztályú nép tömege a cselekvés terére küzdte fel magát, — a vagyonosabb osztályt, a közügyektől mindannyiszor kizárta, — és lett szabad gazdálkodás, lett — a hol alkalom volt — az adózási kules megváltoztatására irányzott törekvés, természetesen, a vagyon rovására. És ha ez mind igen helyes lenne, szabadság és természetesen jog szempontjából, — de minek aztán a keserű nehezítés a patriciusok részéről? — s minek ez az évtizedeken átvonuló háboruszkodás, mely a családok beléletének megméltelyezésével végződik? Szép az a theoretikus szabadelvűség, ha legalább egy fokkal jobbak lennénk, mint milyenek vagyunk mint emberek.

Országgyűlési tudósítás.

April 17. Az országgyűlés képviselőháza elkezdte meg újra a husvétii szünnapok miatt félbe szakasztott ülésezéseit. — A körülbelül öt heti időre, mely még a jelen ülészakból hátra van, — nem ugyan sok, de mindenesetre elegendő tárgy jutott, melyek horderejük, s a közéletre kiható fontosságuk miatt a legnagyobb gondot s körültekintő eljárást igényelnek.

A Szászországgal kötött vasuti szerződést, a munkács-stry és eperjes-tarnowi vasuti előterjesztéseket, a bírói rendezésről (az első folyamodású bíróságok, bírósági végrehajtók, kir. ügyészek) szóló javaslat fogja követni, mely a bírósági székhelyek kijelölésének nagy fontossága kérdésével van szoros összefüggésben.

Nem kevésbé fontos, az urbériséggel rokon természetű viszonyok (vadászat stb.) és a testvér fővárosok rendezéséről szóló javaslat, mely legközelebb fog a törvényhozás elé terjesztetni. Mire e tárgyak elvégezvők, elérkezik május vége, a midőn az ülészak bezáratik, a pár nap múlva megnyilvánuló új ülészaknak pedig csak a delegátusok és a ház hivatalnokainak megválasztása lesz feladata, a mi után elnapolja magát a nyári napokra.

Az őszi ülészak azután a kereskedelmi és iparviszonyaink rendezéséhez foghat.

A mai ülés napirendjén a kérvényi bizottság jelentése s a Szászországgal kötött vasuti szerződés volt.

Elnök bemutatja a beérkezett irományokat, köz-

tök Samassa József aranyosmaróthi képviselő lemondását. Bemutatja továbbá a belügyminister levelét, melyben tudatja, hogy Rónay Lajos képviselő Csongrád megye főispánjává nevezetvén ki, lemond képviselői állásáról. Tudomásul vétetik, s az elnök felhatalmaztatik az új választások elrendelésére. Bemutatja ezenkívül Pauler képviselő megbízó levelét. Az igazoló bizottsághoz utasítatik. Kérvényeket nyújtanak be: Horn, Vidacs, Schreiber Fr., Hodossy I., Házmán. — Térey Pál előadó olvassa a gazdasági bizottság jelentését a ház ápril havi költségvetését illetőleg, — ki fog nyomtatni.

Felvétetik a napirend. A kérvényi bizottság jelentésének tárgyalása.

Hajdu Ignác előadó olvassa a kérvényeket, melyek nagyobb része szó nélkül, a többi jelentéktelen vita után (mely a körül forgott, hogy a ház nem utasíthat valamit „ajánlattal“ a ministeriumhoz, mert a ház rendelkezik a kormánnyal s ez el is lön fogadva elvül) változatlanul elfogadtatott.

Következik a Szászországgal kötött vasuti szerződés tárgyalása. Az általános vitában Tisza K. figyelmezteti a kormányt, ha a közp. bizottság valamely törvényjavaslatot visszautasít, ezt a ház előtt vegye vissza s terjessze be újra s ne igazítsa ki csak mellékesen, mint a jelen javaslattal történt.

Franciaországi események.

A polgárháboru nem csillapul, de mint látszik mindennap élesebb alakban tűnik fel. A párisi csapatok a nyert előnyök után vérszemmet kapva, várva várnak minden alkalmat a támadásra. — Mi legszomorubb az utóbbi napok eseményeiben, az tűnik ki, hogy mind a commune, mind a parlament csapatai sokkal dühösebb csatázók lettek egymás ellen mint voltak a poroszokkal szemben. —

Különben mint angol levelezők írják, mindkét fél seregei többnyire a legalsóbb néposztályból kerülnek ki, e mellett elkényszeredett nyomorult népek csak annyiból katonák, hogy holmi egyenruha felét lehet rajtuk látni, s ezek is olyanok, hogy egy emberen 3—4 seregből kölcsönzött ruhadarabok csüngenek. — Ily seregek aztán a zsold s szép szóért a legaljasabb tettek végbe vitelétől épen nem irtóznak, mint azt az utóbbi napok eseményei tanúsítják.

Mac-Mahont imádásig tiszteli serege java, hanem még ekkoráig semmi jelentékenyebb előnyt nem tudott kivívni, — összes seregeinek száma

mintegy 40,000, oly szám, mellyel jó fegyvel mellett a lázangó Páris meg lehetne csendesíteni, azonban még eddigi működése megtört a communisták fanatizmusán.

Thiers utoljára is belátja, hogy a párisi zenebonát csak német segéllyel nyomhatja el, — s valóban a német hadak összpontosulnak a főváros körül. S így Franciaországnak a legkeserűbb cseppet is le kell nyelnie: halálos ellenségétől kérvén a még nagyobb nyomortól való megszabadítást.

A nemzetgyűlés baloldali tagjai a fölött tanácskoznak, nem lenne e célszerű a nemzetgyűlést a következő uton köztársasági kormány forma elismerésére szorítani: először a kamara alkotmányozó gyűléssé alakítandó át, e feltétel szerintök a párisiakat is megadásra bírni, másodsor Thiers két évre a köztársaság elnökéül választandó.

A párisi városatyák gondos eljárását a következő felirat is szépen jellemzi: a Sz.-Péter templom ajtajára a lelkes elfogatása után e hirdetést függesztette a negyed polgármestere: „Tekintve, hogy a papok banditák, s hogy a templomok barlangok, hogy a tömeget erkölcsileg meggyilkolják, a midőn Franciaországot az istentelen Bonaparte, Favre és Trochu körmei alá kapják, rendeljük, miszerint e templom bezárassék.

A pápa és Franciaország.

Antonelli bibornok a pápa nevében a következő levelet intézte a francia kormánynál levő pápai nuntiushoz:

Nagyméltóságú s főtisztelendő ur!

Azon sokféle és mély szorongatás közepette, melyeket a pápának a Rómában jelenleg uralkodó állapot miatt tűrnie kell, nem szűnik meg gondoskodását Franciaország, az egyház elsőszülött leánya felé irányozni, melynek szánalomra méltó sorsa mindig felébreszté irányábani részvétét; nem is mulasztotta el az alkalmat, hogy a mennyiben lehetséges volt, azon csapást megkönnyebbitse vagy enyhítse, melyet egy szerencsétlen harc reája mért.

Most, midőn a háboru megszűnt, különös vonzalommal veszi szívére az egyház fiai oly kiváló részét ért szomorú következményeket, melyek szükségképen sujtják azon tartományok lakóit, melyeket a háboru csapásai kiválóan értek.

Ő szentsége nem kételkedik azon, miszerint minden francia püspök, kiknek buzgalomáról olyszámtalan bizonyítékai vannak, minden kitelhető erővel oda fog járulni, hogy megyebeli hiveinek, a könyörület azon érzete által vezetettve, mely leg-

vizmennység nagy részének visszatartása a hegyek között.

Mióta III. Napoleon császár elrendelte, hogy a Szajna kiöntéseinek megszüntetése céljából, a sokszor nagy rohammal lefutó eső- és hó-lé visszatartására a folyó eredeténél medencéket kell építeni, igen sok gondolkozni s számítani restellő szak- és nemszak ember van hazánkban, kik a folyószabályozásoknál csakis az ily módoni vizraktározást tartják üdvös eredményre vezetőnek; sőt, hogy nagyot mondjanak a hívők előtt, igen szépen előadják, miszerint külföldön már mindenütt ily móddal szüntettek meg a viziöntések; pedig, kivéve azon néhány esetet, hol egyes folyók nagyobb kiterjedésű felülettel bíró természetesen tavakon folynak keresztül, sehol sem léteznek — legalább a viziöntések céljából nem — ily mérséklő vizaratók. — A Szajnával tervelték ugyan 21 darab ily medencét, de az elsőnek felépítése után sikerült meggyőzni az akkor még nagy hatalmu császárt az egésznek haszontalanságáról.

Különben, nehogy a francia mérnökök becsületét rontsam, meg kell említenem, hogy a felsülést előre belátták, s nyíltan meg is mondták.

De vizsgáljuk meg, mi okozza ezen vizraktározás kivihetlenségét.

A hegyek közt visszatartani csak is azon vizmennységet lenne szükséges, mely a folyómederben el nem fér, s jelenleg földszin felett folyik le;

mit, hogy kiszámíthatunk, ismernünk kell: azon legnagyobb vizmennységet, melynek a folyóban bizonyos idő, pl. egy másodperc alatt le kellene folyni; továbbá a folyó keresztmetszvényét s közepességét, vagy legalább a sebességet módosító tényezők nagyságát.

Mint fentebb láttuk, a folyó vizmennysége függ azon légköri csapadék mennyiségétől, mely a völgyében levő különböző lejtőkről a mederbe foly s a sikokról becseregdedik. A vizepp alakban alahulló csapadékat a folyó azonnal leszállítja, s ez tartós és bő esőzés alkalmával felemeli ugyan a víz tükrét, de nagyobb szerű kiöntéseket soha sem okoz. — Veszélyes nagyságu víztömeg akkor érkezik a folyók medrébe, midőn a téli hónapokban a hegyek oldalán összehalmozódott hótömeg hirtelen olvad; s legmagasabb fokát akkor éri el, midőn a vastag hóréteget meleg záporosó olvasztja fel. Természetesen mind a télen át összegyűlt hóréteg vastagsága, mind az olvasztó okok s olvadás körülményei oly termérdekféle combinatiót engednek, hogy nincs ember, ki tökéletes biztonsággal megmondhatná, valamely folyó völgyében minő nagy azon víztömeg, mely ott másodpercenként képződhetik, s melynél nagyobb soha sem fog lerohanni. — A vízépítész e tekintetben egyedül hosszú évek során át gyűjtött tapasztalatokra van utalva, melyekből levezetett eredmény néha egy eddig soha nem tapasztalt vízroham által tulszár-

nyaltatik; hogy azonban azért, mert 20—30 évben egyszer ily rendkívüli s előre nem számítható esemény folytán egyes területek viz alá jutnak, okos szerű volna-e a folyószabályozásról, s a megmenthető területek 19—29 éven keresztül biztos haszonélvezetéről lemondani? annak megítélését az olvasó bírálatára bízom.

A Körös-Berettyó folyók legnagyobb víztömegének közvetlen megmérése még eddig nem eszközöltetett, s csakis más folyókkal történt összehasonlítás útján vétetett fel a legnagyobb víztömeg másodpercenként 22,000 köb lábának. A legközelebbi magas vizállásokból ítélve, e szám aligha nem csekély; s én, mielőtt az erre vonatkozó pontosabb adatok megszereshetnének, a legnagyobb víztömeg meghatározására inkább ajánlanám azon módot, mely hasonló esetekben általánosan használtatik, hogy t. i. a folyó völgy minden négyszeg mértföldnyi területére, a téli hónapokban s tavasszal lehullni szokott csapadékmennyiséghez mért víztömeget számítunk. Így a Körös-Berettyó folyók völgyében négyszeg mértföld s másodpercenként 500 köb láb vizet vélnék felvehetőnek, mely a völgy 63 négyszög mértföldnyi területével szorozva, a Körös-Berettyó folyók által levezetendő legnagyobb vizmennységet másodpercenként 31,500 köb lábára eredményezné.

(Folytatása következik.)

*z entebb vallásunk egyik főjellege, segítségére siessen, és érettk mindent el fognak követni, a mit csak különös állásuk megenged.

Részéről ő szentsége e célra 10 ezer frankot adományoz és nagyméltóságod gondoskodására bizza azt, vagy egy e célra alakítandó bizottmány-nak, vagy más bizalmat érdemlő egyéniségnek átadni.

A hű ragaszkodás és gyöngéd odaadás annyi bizonyítványai után, melyeket Franciaország minden időben tanusított irányában, kedvesebb lett volna a szent atyának nagyobb mértékben venni részt, mely jobban felelt volna meg mérhetlen elismerésének. De Franciaország tudja, hogy szíve sugallatai legyőzhetlen akadályra találhatnak azon szorult helyzetben, melybe hozatott, midőn mindentől megfosztva, birtokaiból és jövedelmeiből kivetkötve, kényszerülve lön a katolika világ nagy lelkiségétől várni a szükséges segélyt saját és leg-hívebb szolgálói föntartására.

Midőn ekép a szent atya szándékait teljesítém, még szükségesnek tartom excellentiát legmélyebb tiszteletemről biztosítani.

Róma, martius 1. 1871.

Giacomo Antonelli, bibornok.

Legujabbak.

Páris, april 16. A commune egy rendelete a Vendome-téren álló Napoleon-szobrot, mint a barbarizmus művét, a nyers erő jelvényét, a legyőzöttnek a győző általi örökös sértegetését s mint a francia köztársaság három nagy elve egyikének, a testvériségnek, örökös fenyegetését, lerombolni bocsátotta.

Brüsszel, april 16. Az „Etoile belge“ egy távsürgönyt közöl Versaillesból, a melyszerint a balpártnak szándéka volna a nemzetgyűlést a köztársasági kormányzástól elfogadására kényszeríteni, a kamarát constituant-tá változtatni és Thierst két év tartalmára a köztársaság elnökeül megválasztani.

Páris, april 16. A commune közleményei szerint, Dombrowsky tegnap a versaillesi csapatokat megtámadta Neuillnél, s elűzte azokat a szomszédházakból, s 400-at megadásra kényszerített. Éjfélen a föderáltak majd egészen urai voltak már a courbevoie-i hidnak, a Longchampson táborozó csapatok Sevres irányában vonultak vissza; a csata az éjen át folytatott. Egy, a communehoz érkezett harctéri tudósítás jelenti: A Vanves és Issy erődök 14-én 15-én erőlyes csapattámadásokat vertek vissza, a csapatok sokat szenvedtek.

Páris, april 16. A Tuillériák negyedében és Bellevilleben hatalmas torlaszokat építenek. A munkások 4 franknyi napi munkabérből részesülnek. A parlamenti hadseregnek általános támadása itt minden nap várható s a megkivántató előintézkedési rendszabályok a védelemre nézve a szerint már megis tétettek.

Róma, april 15. Az egyetemi tanárok üdvözlő föliratot szándékoznak intézni Döllingerhez.

Berlin, april 17. Katonai körökben azt beszélnek, hogy itt a legközelebbi idő alatt egy a német hadsereg tábornokkari tisztjeiből álló bizottmány fog alakítani, hogy a straszburgi erődítések esetleges átváltoztatásának kérdését megbirálja.

Pétervár, april 16. Az udvari körökben azon hir terjedt el, hogy a császár a trónörökös előtt azon kívánalmát fejezte ki, miszerint ez németországi utazásában Berlinbe kísérje.

Brüsszel, april 17. Az „Independance“ egy párisi tudósítása e hó 15-ről jelenti: Ugy látszik, a krízis végofelé jár. Az Asnières mellett 15-én reggel végbement ütközet a föderáltakra nézve igen aggálytkeltő volt; a csatátér az 8 halottjakkal van tele; a versaillesi csapatok egy kilométernyire állomásoznak a Porte-Ternes-től.

Levelezés.

Sarkad, 1871. april 15.

T. szerkesztő ur! Mindenesetre nagy vakmerőség tőlem, hogy idegen létemre kísérletet teszek a

békésmegyei közönség közlönye szentélyébe betolakodni; ismervé azonban azon udvarias vendégszeretetet, mely Békésmegye minden rétegét áthatja, teljesen nyugodtnak érzem magamat, midőn kalamusomat kalamárisomba mártom. — Hátra volna még aggódnom, ha vajjon a közönség általánosan tudott jó izlése — s derült életnézeténél fogva meg fogja-e engedni, hogy ily unalmas, egyhangu sorokkal keresem fel, de hiszen Önök tudják, hogy télen nem szoktunk zöld levelet keresni, azaz, ily egyhangu élet, mint a miénk és vidámság absurduum gyanánt jelentkeznének. — Már bizony, én nem irhatok úgy, mint a többi levelező; nekik lehet műkedvelői előadásokat, hangversenyeket kritizálni; nekik fen van tartva az a jog, hogy e vagy ama mulatság után e lapok hasábjain Klotilla, Eulalia stb. kisasszonyok menyországszin szemciről ábrándozhassanak; az én szerepem háládatlan, — én az unalom vészmadara vagyok.

A mult hetekben történt, hogy városunk nyugalmát két öngyilkosság hire zavarta fel. Az egyiket egy földmivelő házias ember követte el, szerelni bu miatt felakasztván magát, a másik egy fiatal leánnyal van kapcsolatban, ki borotvával nyakán halálos sebet ejtett. — Mennyiben függ össze e két szomorú esemény egymással, még eddig semmi határozott tudomást nem szerezhettem. Mindenesetre szembeötlő, hogy két egyén tragikai sorsa majdnem egy időbe esett.

Városunk postaházában, mely különben az 1866-ki óriás tüzvész alkalmával szintén leégett — legközelebb egy igen érdekes történeti emléket fedeztek fel. Ez „az összes magyar hadsereg felszerelési kormánybiztos pecsétje 1848—1849-ből.“ — A fenebbi feliraton kívül, a pecséten még a következő jelek vannak: Magyarország cimere korona nélkül, e helyett egy karddal keresztül tűzött koszoru. — A „Bihar“ ugy látszik, nincs tisztában az évszámot illetőleg, de ha azon körülményre figyelünk, mikép a cimere korona nélkül áll, szinte biztosak lehetünk, hogy annak eredete csak is 1849. april 14. utánra vezethető le. — E régiség talán érdekelné fogja Békésmegye közönségének legalább azon kis töredékét, mely „régész bizottság“ név alatt a közelebbi megyegyűlésen alakult.

Fennmaradna még, hogy mint aféle falusi ember a gazdaságról is írjak egy pár sort; de viszonyaink csaknem aránylagosak levén az önökével, — csak unalmas ismétlésbe esném. Elég az hozzá, hogy gazdálkodunk mint eddig, — magyarosan. Hiába beszél nekünk holmi jámbor német, mint Ditz, Roscher, megelégszünk szépen, ha 4—5 ftnyi tiszta jövedelmet produkálunk földünk egy-egy holdjáról. — Erről hát hallgassunk! M—s.

Ujdonságok.

Több helyről reclamálták s reclamálják ma is lapunkat. Kiadóhivatalunk különös gondot fordít a gyors és pontos szétküldésre, s hogy mégis mind e mellett sem jut lapunk rendszeren előfizetőink kezéhez, csak a laza posta viszonyoknak tulajdoníthatjuk.

Kis Elek közkezdességű megyei volt főmérnökünk, a Fekete-Körös szabályozásánál nyervén alkalmazást, lakását Szalontára teszi át.

A „Szinpád“ irja: „Follinus János színigazgató a nyáron, míg társulata Gyulán fog működni, addig annak két három vigjátéki tagjával és Adaker és Syr hires amerikai korszolyázókkal körutat tesz az ország nagyobb városai-ban hoi mindenütt rövid kis személyzeti egy felvonásos vigjátékok ad elő a korszolyázók mutatóványakkal felváltva. Legelső állomása Temesvár, a hol még e hó közepén megkezdé működését.“ — A multkor ugyan említettük már, hogy dacára Follinus vándorlásainak, társulata mégis itt fog működni, s ez idézést csak az újabban felmerült kételyek eloszlására, s előbbi állításunk megerősítésére ismétljük.

A békés-bánati helv. hitv. egyházmegyének april 14-én H.-M.-Vásárhelyen folytatólag tartott közgyűlésén az egyházmegyei segédgondnokul egy-

hangulag ismét Lónyay Menyhért választott meg. Egy küldöttség fogja megkérni, hogy a dunameléki helv. hitv. egyházkerületi főgondnoki hivatala mellett ezen egyházmegye segédgondnoki hivatalát is tartaná meg.

Kedden éjjel a városháza börtönéből egy néhéz rab megszökött. E börtönből már törtétek szökések s a gondos előjáróság figyelmét e körülmény — mint minden egyéb — kikerülé.

A budai képviselőválasztás vasárnap minden nagyobb zaj nélkül ment véghez a szinkörben. Pedig az ellenzéki párt sokkal nagyobb volt, mint az előjelek után gondolni lehetett volna, s vörös tollat viselt; a Pauler pártja fehéret. A szavazás teljes nyugalomban folyt reggel 9-től d. u. 5-ig. Pauler minister 584 szavazatot, Baldácsy Antal 455-öt kapott. E szerint az első csak 129 szótöbbséggel győzött. A győztes párt küldöttsége csakhamar a szinkörbe hívá meg a megválasztottat, ki — a választási jegyzőkönyvet átvéve — rövid beszédet tartott, éljenzések s a párt öröme közt. „F. L.“

Hymen. Szarvason f. hó 8-án vezette oltárhoz Paál Mihály gazda-tiszt ur a város legkiválóbb szépeinek egyikét: Izsák Irma kisasszonyt. Áldás a szép frigyre!

Műkedvelőink a város kivilágításának alapjára jövő vasárnap a városháza termében előadást rendeznek. — Előadásra „A nyolcadik pont“ és „Tiszaháti libácska“ van kitűzve. — Csabán pedig jövő kedden a létesítendő leányiskola javára „Az én csillagom“ és „A nyolcadik pont“ az ot-tani műkedvelők által kerülend színre. — Az előbbi előadások élvezetes estéje kétségtelenül biztosítani fogja a sikert.

A Piritzer testvérek sorsjegy hirdetését közönségünknek különös figyelmébe ajánljuk.

A „Magyarország és a Nagyvilág“ képes hetilap mult negyedévi műlapját vettük a napokban. „Az 1870—71-ik évi háboru és béke emléke“ címmel. E műlapot, mely magában több értéket képvisel, ingyen kapják a negyedéves (2 frtos) előfizetők is.

Szerkesztőségünkhez beküldetett Lubrich Ágost k. egyetemi tanár aláírási felszólítása „Nevelés tudomány“ című művének második kiadására. A mű mintegy 130 iven november táján jelenik meg, — ára, mely csak a mű átvételével fizetendő: 10 forint. — Ajánljuk közönségünk figyelmébe.

Vegyes hírek.

A hagymáz-járvány Bécsnek főleg azon városrészeiben, melyek a mult hónapi árviz alkalmával szenvedtek, szakadatlanul dühöng. Szombaton délután már az a hir terjedt el, hogy a birodalom egyik legnevezetesebb embere, a kitűnő orvos: Oppolzer is áldozatává esett a pusztító járványnak. A közönség nálunk is mély megdöbbenéssel fogadta e hirt, melyet azonban a vasárnap reggeli bécsi lapok oda módosítottak, hogy Oppolzer súlyosan beteg és mint Skoda és Duchek kinyilatkoztatták, a legszomorubb eset minden órán bekövetkezhetik. A hires tanárt és orvost pénteken délután, az egyetemen, tanári katedráján érte ájulás, melyből fölocsudván, folytatta előadását. Otthon azonban nagyon rosszul lett, és így hosszan tartó ájulás folytán terjedt el a halálhir, mely később csakugyan valósult. Fájdalom! e kitűnő embert nem lehetett megmenteni, s vasárnap délután 2 órakor elhunyt, Bécs legmélyebb részvéte mellett. Temetése kedden volt, nagy gyászpompával. Az egyetem, melyen gyászlobogó leng, nagy előkészületeket tett, s még e hét végén megtartja az elhunyt emlékünnepe is. Oppolzer Jánosnak csak egy fia, a 30 éves Tódor maradt, ki igen kitűnő csillagász, ki magának saját csillagdat épített atyja házában, s egy leánya: dr. Stoffela neje. Ő maga 1808-ban Grácban született.

Gábor Áron tüzérmegyei nagynak az 1848—49-ki hádjárat rendithetlen jellemű és vitéz bajnokának, az első magyar ágyúk teremtőjének, Háromszéken oszlopot akarnak emelni, az eresztvényi temetőben.

Nagy életkor. Közelébb temették el Nagy-Kanizsán Mers Babetta asszonyt, ki 100 évesnél több volt; koporsójánál, mint írják, nagyszámu leágázó rokona sereglett össze. Csak a negyedigzigeni unokák 150-en voltak jelen. Az elhunynak egyik testvére Szombathelyen él és 10 évvel idősebb.

A „Zrinyi-tér“ Zágrábban. Zágrábból írják, hogy a nevezett tér, mely újabb időben el volt egészen hanyagolva, több tekintélyes városi polgár, nemkülönben a horvát bán befolyása folytán kibővíteni s egészen átalakítani fogják, hogy ismét legszebb tere legyen a horvát fővárosnak.

Hiányos levélcim. A gödöllői postahivatalnál a következő című levél adatott fel: Bene Mihálynak akirakos mellett lakik isaszegint felé vagy Bene Mari hozkinek az Urát lojzinak hívják. utolsó posta péczel.

Beküldetett. A gyulai nőegylet kezdeményezése folytán — nem csupán ezen egyet, de kivülé még két különböző jótékony cél előmozdítására szövetkezett, — azonban az említett nőegylet javára rendezett s e lap hasábjain már említett előadás után közbejött oly körülmény miatt, mely az őszinteség jellegét nem egészen hordta magán s a nemes cél iránti tiszta szándékre nézve is kétséget támaszthatott, — feloszlatni kényszerült működő társaság újra megalakult s a tervbeli előadásokat e hó 23-án és pedig „A nyolcadik pont“ és „A tiszaháti libácska“ című vigjátékok színrehozatalával megkezdte. Ezen előadás tiszta jövedelme Gyula város kivilágítási tőkájének gyarapítására fog fordíttatni.

Beküldetett. A sajtónak egyik legfontosabb feladata levén a közéletben tapasztalt visszaélésekre a hatóságot figyelmeztetni, melynek közegei, főképp rendészeti tekintetben bujósdi játszanak, egy, — a közéletben mindinkább elhatalmaskodó s a közérkölsöt mélyen sértő botrány felett mondjuk ki, ez. uttal kárhóztató véleményünket.

Hogy a köznép a társalgásban a szavakat nem igen válogatja, sőt a trágár kifejezésekben még gyönyörködni látszik, — ez oly szomorú körjelensége a nép műveletlenségének, melynek kiirtásáról ideje lenne már gondoskodni. A kinek ezen társulati mételeyről fogalma nincs, kísérje figyelemmel azon közhelyeket, a hol a mester-inasok és szolgálók összecsoportosulni szoktak, és oly illetlen szókiakadásoknak lesz tanuja, melyek hallatára a művelt közönség megbotránkozik.

Serdületlen leányok, tejfölső száju inasok oly undorító népdalokat hangoztatnak, oly dévajtságot visznek véghez vad kacaj közt, hogy a szemérem visszaborzad. És a közérkölsőség elleni e mindennapi botrányos kihágások megfékezésével nem aggodítk senki; — az ily söpredék garázdalkodásaitól a művelt közönséget nem védi senki.

Nem szenved kétséget, hogy az ily erkölcselenségnek a népiskolákban s a templomokban kellene elejét venni, — de ha azt ott csirájában elfojtani nem sikerült, a hatóságnak áll kötelességében az ily társadalmi mételey gyökeres kiirtására alkalmas rendszabályokról erélyesen gondoskodni, mire a hatóságot figyelmeztetni, — mint mondtuk, a sajtónak egyik lényeges hivatása levén, ezen részben megtettük kötelességünket.

(A t. beküldő véleményét teljesen osztjuk, s cikkje közlésével a közvéleménynek vélünk szolgálatot tenni. Szerk.)

Gazdászati, ipar és kereskedelem.

Csaba, april 15-én 1871. Dacára a jó utaknak, kevés vala a bevétel. A vevésben részt vettek egyedül a helybeli kereskedők; miért is az árak változatlanul maradtak, s pedig 85—87 fontos buza 10 frt 50, 11 frt 20 kron köblönként; szemes kukorica kerestetett, 4 frt 20, 4 frt 30 kron kelt.

Kimutatása

a békésmegyei takarékpénztár martius havi üzlet forgalmának.

Bevétel.

Pénztár maradvány a mult hóról . . .	26526.—
Betétekből	65003.59
Váltók vissza fizetéséből	81010.—
Ugyanazok kamataiból	2561.10
Jelzálogi kölcsönök vissza fizetéséből	2330.—
Előlegek vissza fizetéséből	852.40
Ugyanazok kamataiból	71.30
Különféle díjakból	64.97
Orosházi fiók pénztártól	20000.—
Nyugdíj alapra	1500.—
Összesen	207955.36

Kiadás.

Vissza fizetett betétekre	54430.42
Folyó kamatokra	169.23
Leszámitolt váltókra	96055.—
Jelzálogi kölcsönökre	1650.—
Előlegekre	1576.—
Tiszti és szolga fizetésekre	254.15
Osztalékra	464.—
Napi biztos díjakra	42.—
Tisztelet díjak és jutalmazásokra	2650.—
Jótékony célokra	2793.68
Különfélékre	68.54
Pénztár maradvány	47802.34
Összesen	207955.36

Kratochvill József
könyvvezető.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

10—22

PESTEN

KELLER ÉS ZSITVAY

selyem és női divat-kelme raktárunkban

Szervitater 6-ik szám.

A legújabb selyem, gyapju és gyapot női divatkelmek,

KÉSZ NŐI RUHÁK,

ÉS MINDENFELE FELÖLTÖK,

valamint több más női divatcikkék

dús választásban és lehető jutányos áron kaphatók.

Saját szabóműhelyünkben készíttetnek ruhákat a legújabb divat szerint gyorsan, izlésteljesen és jutányos áron mellett.

Kelmementák vidékre készséggel küldetnek, a megrendelések pedig kiváló figyelemmel és gyorsan hajtattak végre.

Lyoni selyem-kelmékből gyári raktár.

25)

20-ad rész 1839-ki sorsjegyek 11 frt 50 kr.-jával minden további fizetés, de biztos nyereség mellett. Még csak hat huzás leend, legközelebbi 1871. év június 1-én.

A naponta hozzánk érkezett óhajításoknak engedve, elhatároztuk magunkat, hasonlóul az 1864-iki 20-ad rész sorsjegyekhez

1839-ki sorsjegyeket

36) 20-ad részben 11 frt 50 kr.-jával eladni. 1—3

A vételnél 11 frt 50 kr. lefizetés után kap a vevő egy általunk kiállított, — a serie- és számmal ellátott eladási levelet, melynek erejénél fogva minden további fizetés nélkül, a nyereség 20-ad részét kapja.

Ez által lehetőség nyújtatik mindenkinek ezen kedvező államkölsönből több sorisek vétele által a biztos nyereségre, — a mennyiben

1-ör. Már csupán hat huzás leend — legközelebb 1871. június 1-én — melyekben a számoknak minden bizonyos huzatniok kell;

2-ör. Minden ily kisorsolt 1839-ki 20-ad részletet — a számhuzás előtt egy hóval — 13 frtjával visszaveszünk.

Tekintve az előnyöket, a résztvevést nem tudjuk eléggé ajánlani, — vidéki rendeléseket azonnal és pontosan — ugy szintén utánvétel mellett teljesítendünk.

PIRNITZER TESTVÉREK

váltó-üzletük, Dorottya-utca 10. sz. a.